

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1858 de Mitropolitul Andreiu Șaguna
APARE SAPTAMANAL

Abonamentul:
Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe
se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor
un șir petiț 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile
se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

In nădejdea de viitor mai bun

Declarațiile recente ale dlui ministru de culte, *Alexandru Lapedatu*, privitoare la norme cevaș mai omeștești pentru salarizarea clerului ortodox, — declarații publicate în numărul precedent al acestei foi, — însemneză că guvernul țării apreciază mai serios atât pregătirea preoției noastre ortodoxe, cât și munca multilaterală ce trebuie să o săvârșească preotul în slujba țării și a neamului, și în special în slujba satelor pentru regenerarea lor, atât prin exemplul propriu al preotului, cât și al celor din familia sa.

Căci, nu numai viața preotului, ci și viața familiei sale trebuie să fie pilduitoare satului: Când acest preot, fără voia lui, este împins în mizerie și suferă zilnic de neajunsuri materiale, atunci activitatea lui pastorală este stânjenită dela început. Pe un preot, de obicei cu mare familie, și cu înfățișare de mare sărăcie, cine îl va fi ascultând?

Dintre funcționarii statului nimeni nu este mai mult chemat și îndatorat, ca cel din tagma preotească, să stea în curent cu mișcările vieții culturale și sociale. Și totuși preotul nu are puțința materială, să asculte o conferință, să citească presa lui, să-și cumpere o carte, așa că lumea merge înainte, iar preotul fără voia sa stă pe loc. Cultura, depozitată în rafturile bibliotecilor și ale bibliotecilor, nu folosește la nimic, dacă nu este filtrată și în sufletul poporului. Clerul, cu salar și nesigur, și ciopărtit sub diferite cauze și pretexte, nu-și poate îndeplini rostul de a fi nu numai un neobosit predicator al adevărurilor veșnice, ci și al ideilor de cultură națională.

Bine se știe, că ceea ce slujitorul altarului este silit să neglijeze la

sate, aceea nu se mai poate suplini cu nimic.

Plângerea preoților, cari se văd nesocotiți și neînțeleși, nu e atât plângerea proprie, ci e mai mult plângerea culturii la sate.

Nu este locul acum să dezvoltăm greutățile chemării preotești, ci vrem să atingem un singur lucru: munca temeinică, bine gândită și bine simțită, ce are preotul de săvârșit, ca apoi, urcându-se Dumineca și în sărbători pe amvon, să poată cuceri mințile și inimile. Dacă pe acest preot îl mănăm la plug, în loc să-l ținem la carte, nu va suferi el singur, ci poporul din jurul său.

Idealul ar trebui să fie, ca în țara românească preotul român să *întreacă* mult pe toți preoții celorlalte confesiuni, în ce privește pregătirea și munca lor. —

Preoțimea ortodoxă română din mitropolia Ardealului, alăturându-se întregului cler din România, în interesul culturii naționale și a moralei creștine, care trebuie să primeze orice altă ocupație, cere ca preoțimea ortodoxă română să fie salarizată, pe dreptate, ca și funcționarii statului cu pregătire similară și, la scăderea salariului să se aibă în vedere numai venitul cadastral al sesiilor parohiale, după scăderea impozitelor, și nu venitele epitrahilului, care sânt și nesigure, și schimbăcioase, și nu pot forma baza existenței preotești.

Repetăm, ceea ce s'a cerut stăruitor în aceste coloane, glăsuind în numele clerului:

Este vremea supremă să se dea preoțimii noastre posibilitățile de a-și face, pe deplin, îndatoririle ce i se impun.

Prot. Dr. Ștefan Cioroianu

Catehizație în școala primară

Nu mai încap discuție asupra rolului covârșitor ce-l prezintă catehizația predată în școala primară prin însuși slujitorul altarului.

Dreptul obținut însă, ca biserica să dispună liber de sufletele tinerelor vârstare, propunând religia în școala primară prin preoții săi, constituie o biruință care trebuie cât mai bine valorificată.

În școala primară avem posibilitate să făurim suflete adevărat creștine, caracterele tari de mână, înlocuind pe cele de astăzi, al căror creștinism de suprafață este asemenea unei pietre ce stă în apă și este pătrunsă numai în afară, iar când o spargi, îi afli interiorul sec și uscat, cum bine se exprimase un învățat, vizitând anii trecuți România.

Munca noastră, de preoți cateheți, este aproape pe jumătate redusă prin ajutorul dat în manualul de catehetică „Hristos în școală”, de dl *D. Călugăr*, căruia trebuie să-i purtăm multă recunoștință și să-l rugăm să completeze opera începută. În această carte, materialul religios pentru patru clase primare, este lămurit ales și ordonat; — lecțiilor, firește, trebuie să le dai viață, în așa fel, ca să se vadă că apostolatul tău în școală este o parte importantă din jertfelnicia ta ca preot; să se vadă că apostolatul tău este o trudnicie smulsă „din tot ce e mai cald în iubirea ta și din tot ce e mai curat în cugetul tău de păstor”. În lecțiile bine pregătite să torni odată viață, încât „să proiectezi prin ele, luminile și desăvârșirile cerului”.

Un motiv, pe lângă altele, care îndeamnă pe unii cateheți să se lase pe *tânjală*, — cum se zice, — este lipsa de control.

Preotul însă care nu-și poate fi singur stimulent, care nu e capabil de autodeterminare, care nu se mulțumește să fie controlat numai de conștiința sa și de Dumnezeu, este asemenea corpului inert, care se pune în mișcare numai prin forță exterioară.

Dar controlul de altfel nu trebuie făcut numai pentru a determina pe anumiți cateheți să-și facă datoria, ci și pentru rațiunea de a constata *progresul* catehizației făcute de către preoți.

Nu se poate numi catehizație, procedeul acelora, cari se mulțumesc să adune elevii tuturor claselor *Sâmbăta după masă*, și să le vorbească ceva despre o anumită chestiune religioasă, dar al cărei rezultat este asemenea unei picături de apă într'o întindere de pământ însetat.

În lege sânt prevăzute 14 ore pe săptămână pentru religie, adică 2 ore pentru fiecare clasă. Recunoscând, că programa analitică a școlii primare este supraîncărcată, cu greu vei obține din partea învățătorilor 14 ore de religie pe săptămână, mai ales că învățământul în multe școli, se face alternativ, din lipsa localurilor de școală. Cu toate acestea, prin bună înțelegere, se pot avea ore suficiente pentru religie. În parohia mea, cu 5 învățători, avem 4 săli de învățământ. Deci, ei trebuie să facă lecții și alternativ, fiind siliți să reducă numărul orelor de învățământ și să concentreze materialul. Am obținut totuși 12 ore pentru catehizație. Mângăerea mea este mare, când mă gândesc la locul ce-l ocupă orele de religie în orarul anual al școlii; iată orele de religie: Luni dela 10—12 clasele IV și V; Marți dela 2—4 p. m. clasele II și III; Mercuri dela 2—4 p. m. clasele I, VI și VII; Joi dela 10—12 clasele IV și V; Vineri dela 2—4 p. m. clasele II și III; Sâmbăta dela 10—12 clasele I, VI și VII; Joi dela 5—8 p. m. adulții.

Dacă fiecare preot ar face catehizația cel puțin o oră pe săptămână cu fiecare clasă, rezultatul ar fi cred satisfăcător, și catehizația noastră ar aduce roadele pentru care a fost instituită.

Cei însărcinați cu predarea religiei în școala primară, să nu fie nepăsători, ci să se gândească la munca ce trebuie să orce preț împlinită desăvârșit.

Pr. Ioanid Merișescu

* FOIȘOARA *

Mănăstirea „Adormirii Precestii” dela Arpașul de jos

Plin este pământul țării de urme, care amintesc despre viața curată a cinstiților noștri înaintași. De pornești pe căi de câmp, ochiul se oprește stăruitor asupra troițelor smerite de vreme, cari luminează răspântiile. De mergi dealungul drumului, foarte adesea întâlnești fântâni împodobite cu semnul biruinței creștine. În sate și orașe de străbați, vezi că străjuesc încă sfinte locașuri de închinare, ridicate cu osârdnică trudă de moșii și strămoșii noștri. Chiar pădurile și locurile ferite, din fundăturile munților, n'au fost lipsite de aceste sfinte podoabe ale vieții creștine.

Despre o comoră a vremurilor trecute, am de gând să fac aici cuviincioasă pomenire, pentru că uitarea celor vrednice

de laudă este păcat mare și dobândirea celor streine de suflet, rătăcire grea.

Pornind dela Arpașul de jos (Făgăraș) pe „calea pădurii”, după vreo 5 km de mers către munte, începe o dumbravă de stejari, numită „*Podeiul*”. Drumul apucă de acolo în spre inima ștejeretului și, îndată pe lunca unei vălcele, se deschide o poiană frumoasă, care era înainte vreme, vatra mănăstirii „Adormirea Precestii”, dela Arpașul de jos.

Și astăzi se poate vedea cu ușurință că această așezătură din sânul pădurii, a fost odinioară cultivată, iar rămășițele de peatră și cărămidă, arată locul unde erau biserica și chiliile călugărilor.

Vatra sfântului locaș a fost aleasă cu multă pricepere, pentru că de acolo se poate trece cu înlesnire în valea Argeșului, unde călugării vor fi avut drumuri dese de făcut. Și poate chiar îndemnul de a ridica mănăstire aici, la adăpostul munților, tot de acolo va fi venit. Iată în ce împrejurări:

Se săvârșise tocmai atunci unirea unei părți a românilor ardeleni, cu biserica Romei. Și pentru sila ce o făcea stăpânirea

celor ce țineau la legea veche, au început a se deschide potecile munților, întru aflarea sprijinului dorit de cei prigoniți pentru credință. Porneau din fiecare sat al Țării Oltului tineri țărani, foarte adesea și fii de preoți, să afle cuvânt de învățătură și vorbă de alinare, dela părinții cari se nevoiau pe la mănăstirile și schiturile de pe celălalt povârniș al Carpaților. Plaiurile erau cunoscute acestor răvnitori de îndrumare întru cele sfinte, pentru că le trecuseră poate și mai înainte cu turmele, spre pășunatul bogat din lunca Dunării.

Și erau primiți acolo de cinstite fețe luminate de darul dumnezeesc al înțelepciunii și de smerite făpturi gârbove de traiul aspru al rânduieilor călugărești.

Învățau românii din Ardeal, pe la sfintele mănăstiri, cititul și scrisul, iar după ce se deprindeau cu rânduiala sfințelor slujbe, mulți făceau vot lui Dumnezeu de a trăi potrivit monahiceștilor pravile și se întorceau prin locurile de unde plecaseră, încărcăți de daruri.

Cărțile sfinte proaspăt ieșite de sub teascurile tipografiilor din „Țară”, mai ales

cele dela Râmnic, își aflau desfacere largă la noi, având buni răspânditori, printre acești lucrători ai credinței.

Icoanele și crucile, lucrate cu mult gust de cuvioșii părinți de acolo după vechea datină a sfintei biserici răsăritene, erau arme bune întru întărirea celor ce pătimeau pentru credință.

Și se îngrija, poate, părintele stareț al mănăstirii de unde plecau, să le dea câte un monah priceput, drept sfătuitor, pentru înălțarea altor locașuri de acest fel, în Ardeal. Și de acolo avea să pornească, mai ușor, lupta împotriva stricătorilor de lege.

În acest chip, au luat ființă o seamă de schituri din Țara Oltului, între cari și mănăstirea, „Adormirea Precestii”, dela Arpașul de jos.

Pe întemeetor și anul sigur când acesta a ridicat biserica, nu-i cunoaștem, iar felul de clădire al ei, nu l-am putut desprinde, pentru că mănăstirea de lemn, a fost arsă în întregime de stăpânirea dela 1761.

Puținele știri sigure pe cari le avem asupra ei, sânt culese din câteva însem-

Probleme, fapte, comentarii

Pentru dezvoltarea simfului de economie. — In statistica economiilor, România ocupă, între cele 29 state ale Europei, locul ultim (având un coeficient — număr mijlociu — de abea 100 lei de locuitor, față de 16.000 lei în Suedia).

Pentru a smulge țara noastră din o situație atât de umilitoare, a luat năștere un anteproiect de lege, întocmit și prezentat de curând Consiliului superior al economiei din partea dlui Radu Mandrea, președintele Consiliului de administrație al Casei naționale de economie și cecuri poștale.

Anteproiectul prevede ca, la înscrierea în clasa primă a școlilor secundare elevii să prezinte dovada că sânt titulari ai unui libret de școlar cu o sumă minimă de 50 lei; elevii de curs inferior vor depune anual, pe acest libret, o sumă minimă de 50 lei; cei de curs superior vor depune anual o sumă minimă de 100 lei; — excepție fac elevii lipsiți de mijloace, merituosi, și scutiți de taxe școlare.

Propaganda pentru a trezi și a desvolta simțul de economie în tineret se va face prin mijlocirea preoților și a corpului didactic, sub controlul autorităților superioare.

In fiecare an, la 31 Octombrie, Ziua Economiei, se va face tragerea la sorți a premiilor de încurajare, instituite prin legea de organizare a Caselor de economii.

In vremile de grea încercare prin care trecem, anteproiectul pomenit este vrednic de toată luarea aminte a cercurilor de conducători și de conduși.

Sfințire de biserică. — Duminecă, 9 Iunie a. c. s'a făcut sfințirea bisericii din Groși, protopopiatul Hunedoara. Din încredințarea I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae, actul sfințirii a fost săvârșit de Păr. protopop Nicolae Suci, asistat de preoții: Simeon Suci, Ioan Creangă, Emil Timișan și George Tarcea.

Des de dimineață, pe drumul alături de râulețul cu apă cristalină, dintre dealuri înverzite, credincioșii din jur alergau în trăsuri și pe jos, în port pitoresc de „pădureni”.

Lumea adunată în jurul bisericii celei vechi de lemn, — împodobită cu icoane sfinte pictate pe pereții roși de căr, martoră a suferințelor abătute asupra strămoșilor celor 35—40 familii

cari formează săticelul, — a plecat în sunetul clopotelor spre noua biserică, tot din lemn, lucrată cu măiestrie, de o frumuseță uimitoare.

Deschizându-se ușile acesteia la cuvintele: «*Ridicați, boieri, porțile voastre*», se părea că n'a rămas suflet de om nedeschis pentru a primi pe Hristos prin sfintele slujbe săvârșite într-o atmosferă de mare cucernicie. După sfânta liturghie a vorbit, despre „Trecutul sbuciumat al bisericii ortodoxe”, părintele protopop Nicolae Suci. Fiecare cuvânt a fost sorbit cu nesaț de credincioșii adânc mișcați.

A cuvântat apoi preotul locului, Simeon Suci, care aduce mulțămiri înalt Prea Sfinției Sale Mitropolitului nostru Nicolae pentru grija ce o poartă fiilor Săi duhovnicești; a mulțumit și neobositului protopop care are fericirea de a sfinți prima biserică, precum și preoților și tuturor acelor cari au muncit pentru înălțarea sfântului locaș, și în fine tuturor acelor cari au venit spre a se împărtăși de bucuria zilei.

De ce nu urmăm exemplul bun? — Intr'una dintre țările latine, ale civilizației apuse, s'a interzis gazetelor să publice știri despre sinucideri și crime.

Interzicerea, făcută cam de mult, a fost înregistrată cu satisfacție și în presa românească. Totuș pare că nici odată coloanele cotidianelor noastre n'au fos mai bogate ca astăzi în publicarea de amănunte despre sinucideri și crime, înfățișate cu litere grase și cu cele mai variate ilustrații. Viața ilustrilor necunoscuți este cercetată cu o râvnă vrednică de un lucru mai bun, zăpăcind mințile atâtor tineri, cari se obișnuiesc să citească în deosebi asemenea fapte și să calce pe urmele lor. Nu e astfel minune, când tocmai din șirurile aceluia tineret, sârguincios cititor al crimelor și sinuciderilor, se alcătuește numărul sporit al fărâdelegilor.

Răspunderea pentru publicarea faptelor de felul pomenit, revine în deosebi dlor directori de ziare, datori să înfrâne (și nu să zorească) pe dñii colaboratori și redactori ai „faptelor diverse”.

Educația neamului cere îndrumări înțelepte și sănătoase: acestea nu se pot găsi în descrierea senzațională a neleguirilor de tot felul.

Octoih.⁶ Pe primul se află următoarea însemnare făcută de el în 1734:

«*Să s(ă) știe că această sfântă și dumnezeiască carte ce se cheamă triod l-am cumpărat eu Popa Ion snă popii Rad din Arpașu de jos și l-am cumpărat pe seama sfi(n)tei mănăstiri dela Arpașu, cu a mea cheltuială, neajutorindu-mă nici părinții, nici frații, și după moartea mea las cu blestemu ori cine s'ar tâmpla din preoți să rămâie la sf(ă)nta mănăstire... până va sta besearca, să nu îndrănească a o muta airea. Nici frații, nici rudele, nici alt ore cine. Precum amu zis mai sus pân(ă) va sta besearca. Iar de va îndrăzni cineva, unul ca acela să fie afurisit de cei t(r)ii sute pări(n)fi sfi(n)fi dela Nikeia 7242*».

Pe Octoih însemna Popa Ioan în același an că l-a cumpărat tot «pe seama Sfi(n)tei mănăstiri dela Arpașul de jos».

In conscripția oficială dela 1748, se arată că sfântul locaș se afla pe moșia grofului Adam Teleki și avea pe lângă acest preot, încă patru călugări și șase călugărițe.⁶

Este de mare preț însemnarea aflată pe un Antologhiu,⁷ pentru că ne arată hramul mănăstirii și pe conducătorul ei la

Misiune religioasă. — Luni, în 24 Iunie 1935, într'un cerc pastoral restrâns, s'au adunat, în parohia Feleag, județul Odorhei, preoții din apropiere: I. Doctor (Vânători) și S. Radu, prof. la școala normală I. G. Duca, la apelul călduros al parohului N. Hantău, pentru a îndeplini atât de frumoasa, creștinească și românească datină, a sf. Maslu afară la câmp, între sămănături.

De dimineață, în fața unei mari mulțimi de credincioși, bătrâni și tineri, cari au asistat la sfânta liturghie, a predicat Pr. S. Radu, evidențind viața și personalitatea sfântului Înainte-mergătorului și Botezătorului Ioan, însemnătatea lui pentru istoria sfântă și învățămintele ce le desprindem pentru viața de azi.

După amiază, la ora 2 jum., în mijlocul holdelor frumoase și pline de promițătoare bogăție, înaintea unui și mai considerabil număr de credincioși — peste 3/4 din parohie — veniți în procesiune dela sfânta biserică și n' sunetul de clopot sfințit, s'a săvârșit taina sf. Maslu, precedată de sfințirea apei.

Câtă bucurie și sfântă evlavie am văzut transfigurând spiritualitatea acestei obști, care ascultă în genunchi rugăciunile sfinte ca expresii de profundă mulțumire adusă Celui de sus, care își revarsă din belșug harul binecuvântat peste munca lor.

La sfârșit a predicat tot părintele S. Radu despre puterea harică a sf. Maslu, care curățind sufletul și trupul de tot răul, coboară binecuvântarea cerului asupra noastră. Vorbește despre muncă și folosul ei, cu frumoase exemple.

După cuvântul de mulțumire al părintelui N. Hantău, bună impresie au făcut asupra preoților, femeile care, cu copii mici în brațe, au venit să fie unși împreună și stropiți cu apă ca să primească ajutorul lui Dumnezeu.

Intr'această unire frățească, asistența se întoarce la case, bucuroasă de a fi trăit momente hotărâtoare într'u a fi piatră dela temelie a unei noi vieți creștinești. Cor.

Ministerul cultelor a formulat și înaintat comisiei ministeriale pentru reglementarea chestiunii cumulului, următoarele propuneri privitoare la aplicarea cumulului la clerici:

Nu trebuie socotiți cumularzi:

1. Paroh și protoiereu, 2. paroh și învățător, 3. paroh și profesor de religie, 4. paroh și profesor de obiecte profane, 5. cântăreț și profesor la licee sau școale de cântăreți, 6. paroh sau cântăreț la biserică

și funcționar public (acesta până la o sumă ce rămâne să se stabilească), 7. paroh sau cântăreț la biserică cu venituri proprii și funcționar administrativ (tot până la o sumă ce rămâne să se stabilească), 8. muftiu și hatip.

Sânt socotiți cumularzi:

1. Consilier referent și paroh, 2. consilier referent și profesor (în ambele cazuri dacă se optează pentru postul de consilier, se vor da, la leafa aceasta, gradatiile dela leafa de preot sau de profesor), 3. paroh, protoiereu și învățător, 4. paroh, protoiereu și profesor.

Aceste propuneri vor fi discutate în comisia cumulului.

Limitarea numărului de studenți la universități. Ministrul instrucțiunii, dl profesor Dr. C. Angelescu, a semnat zilele acestea decizia privitoare la fixarea numărului de studenți la facultăți, academii comerciale și școale politehnice.

Numărul studenților cari vor fi admiși în primul an de studiu al anului școlar 1935—36 la diferitele facultăți ale universităților din țară, se fixează precum urmează:

1. Universitatea din București: Teologie 200; Drept 800; Litere 800; Științe 600; Medicină 200; Farmacie 100; Medicină veterinară 60. Total 2760.

2. Universitatea din Iași: Teologie 120; Drept 500; Litere 250; Științe 350; Agromonomie 100; Medicină 120. Total 1440.

3. Universitatea din Cluj: Drept 400; Litere 200; Științe 150; Medicină 180. Total 930.

4. Universitatea din Cernăuți: Teologie 150; Drept 250; Litere 150; Științe 100. Total 850.

Examen de admitere la facultate se va depune din materiile prevăzute în programa analitică a liceului curs superior. Pentru Facultatea de Teologie: Istoria bisericească universală. Istoria Românilor. Apologetica. Traducere dintr'un autor latin (licenții vor traduce din C. Nepos, semi-nariștii din Seneca).

Numărul studenților se fixează la Școala Politehnică din București, 200; Școala politehnică din Timișoara, 100;

Academia comercială din București: 800 în anul preparator, din care se vor alege prin examen 350 în anul I; — Academia comercială din Cluj: 250 în anul preparator, din care se vor alege prin examen 150 în anul I. —

La celelalte școale nu e necesar a se fixa numărul studenților.

nări pe cărțile de slujbă, rămase dela sfântul locaș până astăzi, pe seama celor două biserici de mir din comună. Pe foile lor, îngălbenite de vreme, au mai rămas doar, mărturia ale acelor vremi tulburi. Picăturile de ceară cari acoper buchile cu prisosință, aduc până la noi semnul rugilor de noapte, scaldate uneori în lacrimi de sânge ale străbunilor noștri, pătimitori pentru lege.

Din aceste însemnări aflăm pe câțiva dintre slujitorii mănăstirii. Primul cunoscut de noi în acest fel este Erel Radu din Arpașul de jos. El era fiul preotului Radu dela biserică din comună.¹ Aproape sigur că preotul este același cu „Popa Radu Grama”, amintit într'un act din 18 Aprilie 1719, căruia Ioan Dobrin îi zălogeste «un pământ arător de 3 ferdele pentru 26 florini ungurești».² Fiind om înstărit, preotul Radu Grama, își va fi trimis fiul la vreuna dintre mănăstirile de peste munți pentru învățătură. Și chiar hirotonia o va fi primit acolo, pentru a se întoarce ca preot al mănăstirii, amintit astfel, într'o conscripție oficială din 1748.

Erel Ioan dăruiește mănăstirii trei cărți: un Triod,³ un Euhologhiu⁴ și un

¹ In pomelnicul bisericii ortodoxe din Arpaș este amintit: „Erel Radu”.

² Originalul se află în stăpânirea Doamnei Eufrosina Dobrin și e scris în limba maghiară.

³ Triodion. Râmnic 1731.

⁴ Euhologhiu din 1718 dăruit mănăstirii în 1728. Meteș Șt. Viața bisericească a românilor din Țara Oltului, Sibiu 1930, pag. 34.

⁵ Octoih, Râmnic 1732 [7240].

⁶ Poate mănăstirea n'a avut nicicând și călugărițe, dar stăpânirea a făcut o conscripție tendențioasă. Cazuri de acestea sunt dese în veacul XVIII. în Ardeal.

⁷ Antologhiu din 1777.

1756: «*Acestu Sf(ă)ntu Mineiu este cu(m)-păra(t) de mine eromonah Isaiia Arpașanu de jos, lăsat măn(ă)stiri(i) mele în veci, să n'aibă nime a-l lua, au a-l mișca dela această măn(ă)stire a mea, care iaste hramul sf(i)ntei Adormiri a Precistii... 1756 mart. 7 zile*».

Acest Isaiia trebuie că era om cu ceva mai multă învățătură, pentru că rândurile, rămase dela el, îl arată mare meșter într'ale scrisului.

Pe Chiriadromion-ul⁸ din 1732 se află o notiță care amintește pe «Toma dascălul dela mănăstirea Arpașului de jos», ca vânzător al acestei cărți la anul „7251, ot H(ristos) a. 1742, m(e)s(e)fa (= luna) Noiem(vrie) 6 dni”. Cumpărător este popa Stroe din Drăguș, care o plătește cu 18 florinți.

De bună seamă că au mai fost și alți ostenitori în lucru dumnezeiesc la mănăstirea Arpașului, dar vremurile tulburi de atunci și modestia pe care haina călugărească o cere, nu le-a îngăduit să-și însemneze numele.

Intrebarea ce se pune acum, este privitoare la însemnătatea acestei sfinte mănăstiri. Luând ființă în vremuri grele când legea strămoșească era amenințată, ea n'a dat nici mari cărțurari, nici opere de artă, și nici viață mănăstirească după toate cerințele nu putea înlesni. Pentru că acestea sunt lucrări care cer mai întâi de toate

⁸ Chiriadromion 1732.

viață așezată și vremuri pașnice, iar veacul al XVIII-lea numai pe acestea nu le-a avut.

Restul mănăstirii dela Arpaș, ca al multora din Țara Oltului în aceea vreme, era mai ales de apărare a ortodoxiei în acele părți. In vremuri grele monahii de acolo împânzeau satele vecine, stăruind întru împiedecarea stricătorilor de lege.

La 1746 călugării de aici sunt amintiți ca luptători însuflețiți împotriva unăției. Tot în acel timp când credincioșii ortodocși din orașul Făgăraș, trimit jalbă către mitropolitul dela Karlovitz ca să-i ia sub oblăduirea sa, plângerea este semnată și în numele „Schitului” dela Arpaș.

Incurajările de peste munți, unde călugării treceau destul de des, nu lipseau. O arată aceasta măsurile pe care le lua stăpânirea aproape în fiecare an pe la jumătatea veacului XVIII-lea, de a întări paza la trecătorile munților, dinspre Țara Românească.

Cu ce trăiau acești călugări și cum își puteau susține lupta lor îndârjită în vremuri atât de grele?

In conscripția oficială amintită mai sus se arată că mănăstirea Arpașului avea și ceva avere: 2 boi, 2 cai, 9 vaci, 12 junci, 7 capre, 17 stupi, loc de 4 gălele pentru semănătură de toamnă, de 3 gălele pentru semănătură de primăvară și de 2 care de porumb, apoi un fânaț de 6 care de fân.

Pagina pastorală

Intărește-te în credință...

— Cuvânt rostit la o conferință preoțească —

„O pâne și un trup sântem noi cei mulți, căci toți dintr'o pâne ne împărțăm” 1 Cor. 10, 17.

Așa scria odinioară Sfântul Apostol Pavel corintenilor, pe care-i mustră pentru desbinările produse între ei, când începuseră să propovăduiască mulți nechemați învățătura lui Dumnezeu și ispitiți de mărire lumească au împărțit pe credincioșii aceleiaș biserici în cete, iar învățătura Mântuitorului o explica fiecare după cum îl ajuta mintea și pofta sa.

Oamenii se pot împărți și despărți, când este vorba de învățături de-ale lor, de aranjarea micilor socoteli de trai, dar nu se pot despărți, când este vorba de mântuire, care vine pentru toți dintr'un singur izvor, căci sântem „o pâne și un trup”, scrie sf. Pavel corintenilor și „toți dintr'o pâne ne împărțăm”.

Lumea de azi este un fel de Corint desbinat și certăreț în cele omenești și în cele duhovnicești. Azi sânt mulți necredincioși cari iau în deșert numele lui Dumnezeu; sânt mulți ispitori cari zic: Nu este Dumnezeu, nu este biserică, nu este ierarhie — sau, dacă este un Dumnezeu, el este așa cum îl credem noi în necredința noastră.

Azi sânt rătăciți cari caută mântuire în afară de biserică, în adunări unde propoveduesc nechemații, uitând că este scris: „Cine nu ascultă de biserică, să fie ca un vameș și păgân”.

Ori tocmai azi, în această lume nouă, trebuie strigat cu glas de Arhanghel cuvintele Sfântului Apostol Pavel: „O pâne și un trup sântem noi toți, căci toți dintr'o pâne ne împărțăm”.

De ce vă despărțiți în cete, voi ceice căutați mântuirea? Au nu știți că pâharul mântuirii este în mâna Domnului și numai dintr'un potir ne putem toți cumineca...

Noi toți, păstori și turmă, una sântem, de aceeaș biserică ascultăm, toți în și cu Dumnezeu vrem să fim, și toți viață în noi vrem să avem, — căci scris este: „Eu sânt pâne, care m'am pogorât din cer; cine mănâncă din pânea aceasta, viu va fi în veac”. (Ioan 6, 48).

Această pâne a vieții numai prin biserică se poate, numai aici se poate sfinți.

Ori „biserică este ierarhie, căci ierarhia înseamnă biserică”, — de aceea cine nu ascultă de ierarhia biserică, nu ascultă de biserică, și cine nu ascultă

de biserică, nu ascultă de Dumnezeu; cine nu este cu biserică, nu este cu Dumnezeu; cine nu rămâne în biserică, nu rămâne în Dumnezeu.

Veniți dar, ceice vreți viață întru voi, veniți sub aripile bisericii și vă împărțiți din „paharul vieții”. Veniți voi, învățații lumii acesteia, cari cu puterea minții voastre ați descoperit tainele naturii. Veniți, voi preoții bisericilor, cari sub cercetarea Duhului Sfânt explicați Scripturile. Veniți, voi dascăli luminători și conducători ai poporului, veniți voi răsturnătorii brazdelor pământului, veniți voi meseriași și muncitori de tot felul, veniți voi aceia, pe a căror umere apasă multe necazuri și suferințe, veniți aici la această sfântă masă, la acest sf. potir cu întricoșate taine!

Dar să se ispitească și învățatul, și neînvățatul; să se ispitească preotul și muncitorul, toți să se ispitească, căci celce mănâncă și bea cu nevrednicie, osândă lui și mănâncă (1 Cor. 11, 28, 29).

Când Moise a văzut rugul cum arde cu flacără luminoasă și tot verde rămânea, s'a dus aproape să vadă ce minune este acolo; dar când s'a apropiat, a auzit glasul lui Dumnezeu care i-a zis: „Moise, descaltă încălțăminte din picioarele tale, căci pământul pe care stai este sfânt”.

Creștinule, scoate întâi încălțăminte din picioarele tale; desleagă, prin adevărata mărturisire, legătura păcatelor tale. Urăști pe cineva, rupe legăturile vrăjbei; ai furat, ai nedreptățit, desleagă legăturile și întoarce ceace ai furat, ori cu ce ai păcătuit, eliberează-ți sufletul din mâinile Satanei, leapădă haina fărădelegilor, păcatelor tale, căci locul pe care stai este sfânt, biserică în care intri, potirul de care te apropii, este Sf. Sfințelor I. (Mina). Mărturisește-te, roagă-te, îndreaptă-te și apoi apropie-te de pâharul nemuririi, mănâncă trupul și bea sângele Mântuitorului și întărește-te în credință.

Fericiți ceice se împărțesc cu suflet curat; fericiți ceice se îndulcesc la ospățul stăpânului în biserică mării lui Dumnezeu; căci gândul li se înalță, trupul li se curăță, inima li se luminează.

Intru rugăciune și întru înfrângere de inimi să ne apropiăm, cei mulți, căci sântem un trup în Isus Hristos, de vreme ce toți dintr'o pâne ne împărțăm, ca toți într'un duh să ne și unim.

Pr. Terente Radu

C. preoți să stea în fruntea mișcării Oastea Domnului

Afară de aceasta avere, erau darurile pe care le făceau călugării din Țara Românească. Pe un Penticostar,⁹ rămas dela mănăstire probabil, se poate citi următoarea însemnare: „Această sfântă și dumnezeiască carte ce se chiamă Penticostariu, datu-o-am eu Spiridon monahul, ce am fost chelaru la sf. Episcopie, nepoților miei, anume Dumitru Radul..., în zilele preasf. (i)nfîțului părinte Chir Climent, Episcopul Râmnicului...”

Nu va fi fost lipsită mănăstirea nici de ajutorul bunului și milostivului Domn Constantin Brâncoveanu, în primele ei începuturi; iar credincioșii ardeleni, rămași la legea strămoșească, aveau fără îndoială grije de aceia cari luptau pentru credința străbună și-i ajutau cu puștinul lor, ca să-și poată duce lupta mai departe.

Dar pentru însuflețirea cu care acești slujitori ai lui Dumnezeu își făceau datoria, stăpânirea a hotărât să curme viața mănăstirească din Țara Oltului. Astfel la 1761 generalul Bucow a pus capăt printre altele și mănăstirii „Adormirea Preceștii” dela Arpașul de jos arzându-o până în temelii. Unii dintre călugări vor fi luat atunci iarăși drumul pribegiei prin Țara Românească, iar alții se vor fi lipit de viața sătească aducând și de aici înainte foloase credincioșilor.

Astăzi n'a mai rămas în Dumbrava dela Arpașul de jos, decât numele locului: „La Mănăstire”, unde s'a ridicat mai târ-

INFORMAȚIUNI

Marele Voevod Mihai, moștenitorul tronului, a vizitat de curând întreprinderile miniere de pe Valea Jiului, interesându-se de felul exploatării bogățiilor naturale din partea locului. Tinărul vâstar regal a distribuit, la acest prilej, numeroase ajutoare muncitorilor săraci. La înapoiere, prin gara Sibiului, autoritățile și publicul de față a făcut Marelui Voevod o entuziastă primire.

Criptă-mausoleu se va zidi la sf. mănăstire dela H-Bodrog, în eparhia Aradului, conform hotărârii autorităților noastre bisericăști. În criptă-mausoleu vor fi așezate rămășițele pământești ale decedatului episcop Grigorie și ale altor episcopi ai eparhiei, precum și ale stareților sfintei mănăstiri.

† Dr. Ilariu Hoadrea, notar public în Sibiu, a încetat din viață, după lungi și grele suferințe, în etate de 57 ani, în ziua de 26 Iunie 1935. Inmormântarea regretatului defunct, deplâns de o îndurerată soție și de numeroși prieteni și cunoscuți, s'a făcut după ritul sfintei noastre biserici, astăzi, Vineri, în cimitirul central din Sibiu. Vesnică să-i fie pomenirea!

Muncind împreună cu sătenii. Fundația culturală regală „Principele Carol” trimite anul acesta, pentru lunile Iulie, August și Septembrie, în satele noastre, 24 de echipe de lucru studențesti. Rostul echipelor este ca, muncind împreună cu sătenii, să ajute la ridicarea culturală a satelor. Echipele sânt alcătuite din câte 7 studenți și 6 tehnicieni [ingineri, agronomi, doctori, medici veterinari, O. N. E. F-iști etc.]. Intre satele, unde vor lucra echipele, se numără și următoarele: Arada (în munții apuseni), Clopotiva (Humdoara), Leșu (Năsăud), Fibiș Timiș-Torontal, Rudăria (Caras); un sat în Maramurăș, în județul Sătmar, în Bănat etc. Echipele pleacă în cursul săptămânii viitoare.

În institutele de creștere, pentru fiicele neamului nostru, într'un spirit ortodox și național, institute create de Societatea ortodoxă națională a femeilor române (București, strada Principatele Unite 63), — se primesc, cu taxe micșorate, eleve pentru cursul primar și liceal, iar studentele în căminul deschis în anul 1934. În școala aceasta, în care se dă o deosebită educație creștinească, se primesc atât interne și semi-interne, cât și externe. Înscrierile încep la 15 August. Pentru informațiuni se pot cere prospecte dela Direcția Institutului (strada Principatele Unite 63, București).

La mormântul lui Eugen Goga

— Cuvânt rostit în biserică din Râșinari de protopopul EM. CIORAN —

Ca fulgerul din seninul cer așa ne-a pironit locului, ni-a tulburat simțirile și a deschis izvorul lacrimilor trista veste: că falnicul stejar, eroul de altădată s'a prăbușit de năprasnică furtună și nemiloasa secure a morții!

Un cuib familiar se destramă, o sfântă legătură se desface de vișorul unei nenorociri!

ziu o casă de adăpost pentru păzitorii pădurii. —

Și stăruie și acum apucătura din bătrâni, că orcine este rânduit să locuiască în casa de „La Mănăstire”, să citească cu smerenie Psaltirea. Și vin români din trei sate cu plată și rugămintă pentru păzitorul pădurii, să le citească cuvânt dumnezeiesc, pe locul unde odinioară a fost sfântul locaș.

Dar când se mplinește codrul, potecile munților nu mai sânt bătute atât de des ca mai înainte, iar în poienița dela mănăstire, nu se mai aude toaca 'n miez de noapte, ci spun tot bătrânii că la răstimpuri se pogoră de pe văile munților niște zâne și fac acolo popas, pentru a juc mai apoi, „hora ielelor”...

Gh. Grama
licențiat în teologie.

Pedeapsă indulgentă. Ziarul „Erdélyi Lapok” dela Oradea, unul dintre organele bisericii romano-catolice, este suspendat pe 20 zile (cu mult prea puțin!) pentru atitudinea sa dușmănoasă românismului și statului, — care îi dă puțința, nemeritată, d'a se tipări tocmai la frontiera... ce nu vrea s'o treacă, fiindcă totuși îi merge mai în plin în țara urgisită „valahă”.

Act de mulțămire. Tineretul „Reuniunii Femeilor Ortodoxe Române” din Vama Buzăului, a organizat o frumoasă șezătoare culturală, în seara zilei de 22 Iunie 1935, al cărei venit, ca și al celor precedente, este destinat pentru repararea Sfintei Biserici locale. Mulțumiri și pe această cale tuturor celor cari au luat parte! Președintă: Elena Coman; Secretar general Ioan Modroiu.

La biserică... Într'una din Duminicile trecute, reprezentantul din București al republicii sovietice, dl Ostrovski, aflându-se în Brașov a vizitat biserică Sf. Nicolae din Șchei. Este întâia oară, când un reprezentant oficial al sovietelor intră în casa Domnului.

Dela cercul de recrutare Sibiu. Se pune în vedere tinerilor recrutați anul acesta, de către Consiliul de recrutare al județului Sibiu, următoarele: Toți acei cari posedă 4 clase liceu și o școală de ucenici cu o durată de cel puțin 2 ani, precum și acei care posedă 7 clase primare și o școală de ucenici cu o durată de cel puțin 4 ani, să înainteze certificatele originale Cercului de recrutare Sibiu cu o cerere timbrată, cel mai târziu până la data de 1 August 1935.

Congresul tuberculozei. Săptămâna trecută s'a ținut la Iași un congres al medicilor specialiști în această materie. S'a discutat asupra mijloacelor de profilaxie a tuberculozei. Congrese de medici au totdeauna o valoare științifică mai mare, decât una practică. Condițiunile speciale, în care nenorocitul flagel al tuberculozei de desvoltă în țara noastră, ne silesc să atribuim problemei, o deosebită importanță. O boală care numără, într'o țară de 18 milioane locuitori, peste un milion de bolnavi, provocând mai mult de 50.000 morți pe an, ar trebui să preocupe, în largă măsură, forurile competente și responsabile de sănătatea publică. Din păcate, nicăiri nu se face atât de puțin ca la noi. În țări în care flagelul are o extindere infinit mai mică, sacrificiile ce se fac pentru a se da bolnavilor posibilitatea vindecării și pentru a preveni boala, sânt incomparabil mai mari, decât acelea care se fac în țara noastră.

Dintr'o statistică întocmită de secția culturală a eparhiei Cernăuților, se

închegat România întregită!

Cât de nepătrunse sânt tainele Tale Doamne!

Gândul și deșarta noastră înțelepciune se cutremură pe o clipă — eșind în evidență, ca în nici o altă împrejurare din viață, nimicnicia noastră și a trecătoarei vieți!

Cât de adevărate și cum se verifică mai ales la astfel de sărbători de lacrimi cuvintele Domnului rostite prin profetul Isaia: „Sfaturile mele nu sânt ca sfaturile voastre...” și în altă parte: „Zilele omului ca visul celui ce se deșteaptă de dimineață”.

Scânteia, care a alimentat flacără vieții ani 46 — s'a stins, ca să dea naștere altei flacări în împărăția veșniciei lumini! Ochii, mintea trează și veșnic frământată; dorul neastâmpărat de mai bine, energia, dârzenia și voința caracteristice și distincte firii tale umbrite de o nobilă bu-nătate — toate s'au potolit și se odihnesc la tainica chemare!

În inimile întristate și de dureri copleșite, în amintirea celor ce te-au cunoscut și apreciat, vei avea locul ce se cuvine eroilor cari cu cuvântul și cu spada singuri și-au scris istoria vieții lor. În cimitir o cruce, un mormânt vor umbri și adăposti romanul unei vieți a unui luptător care n'a trăit numai pentru sine, ci ca un sol, ca un vizionar din fragedă tinerețe te-ai înșiruit în rândul precursorilor naționali aleși de providență să vestească, să

⁹ Nu i-am putut afla data, fiind rupt.

constată că în Bucovina există următoarele secte: bapțiști 902; adventiști ziua a 7-a 986; reformiști 19; adventiști 47; mileniști 112; ruseliști 66; creștini după evanghelie 193; nazareni 156; pocăiți 104; pentecostaliști 591; biserica apostolică 131, și alți confesionali 76, în total 3383 sectanți. —

Clerul trebuie să dea mai multă atenție problemei sectelor, care rod la temelia statului și a bisericii.

S'a inaugurat Dumineca trecută în orașul Rupea (Cohalm), din jud. Târnave mare, o frumoasă *troiță*, închinată amintirii lui Horea și a tovarășilor săi de luptă și suferință. Monumentul, sfințit de protopopul nostru Alex. Brotea, se datorește inițiativei Frăției Ortodoxe Române din Rupea.

Numărul ateilor oficiali. Pe ziua de 1 Ianuar 1935 ei se ridică la cifra înspăimântătoare de... 102 milioane suflete în toată lumea, ceea ce reprezintă 5% din totalul populației bietului nostru glob pământesc. Aceasta însemnează că $\frac{1}{20}$ parte din omenire s'a lepădat, prin declarații prezentate oficial și în scris, de orice religione! Fără să vrei, fii aduci aminte de cuvintele Mântuitorului: „atunci din pricina înmulțirii fărădelegilor dragostea [către Dumnezeu] în mulți se va micșora!”... În Asia, Africa, Australia și Oceania, aproape nu există ateii, cel puțin oficial declarați. Cei mai mulți ateii înregistrați sânt în America, Rusia sovietică, Germania, Franța, Spania etc. Astăzi ca niciodată propaganda religioasă trebuie intensificată!... M.

ȘTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Sâmbătă, 29 Iunie 1935 (Petru și Pavel), va predica părintele protopop Gh. Maior; ear Duminecă, 30 Iunie părintele rector N. Colan.

În atențiunea populației orașului nostru. Din cercurile cetitorilor noștri primim: Prefectura poliției municipiului București, precum și organele poliției din alte orașe, au interzis cu desăvârșire întrebuințarea în cuprinsul orașului a claxoanelor cu aer, sirene sau orice aparat cu sunete stridente, ear contravenienții sânt dați în judecată și li se aplică amenzi dela o mie lei în sus; conducătorii de automobile ale autorităților militare sânt semnalati, în cazuri de contravenire, direct autorităților respective. Astfel de măsuri, împotriva șgomotului, dorim și cerem să fie luate și de către municipiul Sibiului. Unul pentru cei mulți.

pregătească sufletele pentru marea epopee, întrezărind mai dinainte zorile mântuirii.

Incurajând pe alții și luptând cu prețul vieții în viforul mântuirii — după potolirea năprasniciei furtunii, deși avea dreptul, n'a urmărit procopsire ca atâția alții cari au secerat și seceră unde nimic nu au semănat.

Ca exemplar de elită avea pe lângă cultura sa câștigată cu sârguință, avea în sânge ca moștenire, ca descendent din veche familie preoțească de cărturari, convingerea că „cugetarea fără poezie și viața fără ideal e ca un peisagiu fără cer senin”. Vai, câți nemernici avem și astăzi, cari cred că neamul nostru în țara întregită, nu mai are nici un ideal! Nu din această stricată frământătură s'a plămădit sufletul de mare român, patriot și erou, al lui Eugen Goga.

Iubirea de neam și de țară era ceva organic la prietenul nostru Eugen, adăpat dintr'un izvor cu adânci rădăcini în trecut: dela părinții, moșii și strămoșii, începând cu popa Bratu, care în veacurile trecute făcea legătura între orașul Sibiu și voevozii Țării Românești, până la cărturarul recunoscut care a fost Sava Popovici Bărcaneanu, până la părintele Bratu „capelan campestru” dela 1848 după cum îl aflăm în cronicile revoluției, luând parte în a doua expedițiune a „călăreților rășinari” și a „lăncierilor pedestri” împreună cu alți legionari români din jurul Sibiului contra rebelilor.

Al doilea izvor de inspirație, de statornic și neprecupețită iubire pentru un permanent ideal în slujba neamului, erau povestirile și povața senină a altui moș luptător din anul 1848 despre care la vârsta

Nr. 475—1935

(13) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de cântăreț bisericesc la parohia ortodoxă-română din Covasna, de cl. I-a, protopopiatul Oituz, se publică concurs cu termen de 30 zile, dela întâia apariție în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Remunerație lunară de Lei 800 (optsute) dela epitropia bisericii. La eventuală salarizare a cântăreților de către stat se va întregi salariul cântărețului ales la 800 lei. Dela candidat se cer aptitudini musicale pentru a forma și conduce corul bisericesc. Pentru formarea și conducerea corului cu succes se aprobă o remunerație în plus de 200 lei lunar.

2. Venitele stolare conform hotărârii consiliului parohial din ședința dela 15 Februar 1934.

3. Sesiune cantorală 3 jug. pământ arător la câmp.

4. Locuință în natură.

Reflecții la acest post își vor înainta cererile de concurs însoțite de diploma de cântăreț dela Școala de cântăreți din Sibiu, cu toate actele necesare, la oficiul parohial ortodox-român Covasna, protopopiatul Oituz, județul Treiscaune, având a se prezenta într-o Duminecă sau sărbătoare la sfânta biserică pentru a cânta și a se face cunoscut de către credincioși.

Se prefer cei cu vreo meserie sau absolvenții școlii de contabili pentru bănci populare.

Oficiul protopopesc în înțelegere cu consiliul parohial al bisericii ortodoxe-române din Covasna, la 24 Martie 1935.

Ioan Rafiroiu

protopop.

Pr. Er. Ticușan

Alexe Teculescu

preș. cons. par.

notar al cons. par.

Licitație publică

Pentru văruiatul localului Școlii normale „Andrei Șaguna” Sibiu, secția de băieți și fete, aproximativ 8500 m², în 55 camere, rugăm a se înainta oferte închise până la data de 1 Iulie a. c. ora 5. p. m. când se va face licitația. Caietul de sarcini și informațiuni se dau la Direcțiunea școlii. [14] 1—1

Citiți, sprijiniți și respândiți ziarul Telegraful Român

de 24 ani scrie defunctul: „În sufletul meu se lămureau din ce în ce mai limpezi credințele mele naționale... sădindu-mi în suflet pentru totdeauna îndemnul de a ajunge vârsta când pot să-mi doresc și eu moartea, mulțumit și liniștit că mi-am făcut datoria.”

Astfel s'a format luptătorul, eroul din firea dărză a munteanului împletită cu firea contemplativă a moșului de pe Târnave. Văzând nepăsarea noara din generațiunea sa, se exprima: „În goana nebună după existență se pare că ar fi murit părinții în noi... să nu stingem în suflete tot ce ne-a rămas moștenire dela moșii și părinții noștri... nimic mai adânc omenesc ca moartea pe câmpul de luptă...” Bunul Dumnezeu i-a hărăzit zile să nu moară pe câmpul de luptă ca să se poată bucura de realizarea ideii pentru care a luptat.

Pe lângă atmosfera de credință și nădejde, miros de busuioc și tămâie din casa părintească, pe lângă învățătura școlii primare de aici din sat, apoi a școlii secundare din Sibiu, Blaj și Brașov, în urmă la universitățile din Budapesta, Zürich și Paris, iată ce calități sufletești, ce moștenire și zestre neperitoare i-au sădit în suflet: familiile Bratu și Goga!

Cartea, învățătura, iubirea de neam în casa părintelui Iosif și adânc îndureratei venerabile mame Aurelia, ucenicia în școala iubitelui frate, a măestrului Octavian — iată firul roșu depănat din trecute vremi și alimentat ca în puține alte familii.

E greu, și cadrul prea restrâns al unui panegiric nu îngăduie ca să pot zugrăvi personalitatea și întreaga viață a eroului nostru! Câteva linii sumare conturează credința, avântul, sufletul marelui dispărut.

A apărut și se poate procura dela **Librăria arhiepiscopală, Sibiu**

Carte de rugăciuni

tipărită cu binecuvântarea Inalt Prea Sfințitului Arhiepiscop și Mitropolit NICOLAE al Ardealului.

Cartea de rugăciuni a apărut în două ediții: mare și mică.

Prețul de vânzare la Cartea de rugăciuni cea mare (320 pagini):

Ediție de lux (legată în piele de capră) Lei 200.—

(legată în piele de oaie) „ 180.—

legată întreagă în pânză „ 70.—

Prețul de vânzare la Cartea de rugăciuni cea mică (116 pagini):

Legată întreagă în pânză Lei 40.—

Legată jumătate în pânză „ 25.—

Cartea de rugăciuni se trimite cu ramburs sau trimițându-se prețul

înainte, plus spese postale de Lei 15.—

Nr. 4213—935

Concurs

Se publică concurs pentru darea în întreprindere a lucrărilor de construcție a bisericii ortodoxe din Blaj.

Ofertanții vor înainta oferte până la 13 Iulie a. c. la Consiliul arhiepiscopesc ortodox român în Sibiu, unde se pot vedea zilnic planurile cu devizul și condițiunile.

Odată cu ofertele se va depune la același Consiliu garanție de 5% în numerar sau efecte de stat calculate pe cursul zilei.

Sibiu, 27 Iunie 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

[12] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia vacantă de cl. III Bucium, protopopiatul Orăștie, — se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Venitele împreună cu acest post: Sesiune parohială (eclezie) un jugăr și 535 stângini pătrați arător, 800 st. pătr. fânaț, și zece jugăre pădure. Apoi dela fiecare familie una măsură [21

litri] porumb sfărâmat și una zi de lucru.

Nefiind casă parohială, preotul se va îngrijii deocamdată singur de locuință

Concurenții, — după ce își vor primi permisiunea Preaveneratului Consiliu pentru a concura, — își vor înainta, în termenul indicat, cererea de concurs însoțită de actele cerute, însoțite și de permisul primit dela Preav. Consiliu, — oficiului protopopesc al Orăștiei. Iar în vre-o Duminecă sau sărbătoare se vor prezenta în parohie la sf. Biserică, pentru a servi, cânta sau predica, făcându-se cunoscuți poporului.

Din ședința dela 13 Mai 1935 a Consiliului parohial ortodox român din Bucium.

Bucium la 15 Mai 1935.

Pentru oficiul parohial, în înțelegere cu oficiul protopopesc Orăștie:

Prot. Ioan Moța
administrator al tractului.

Tinărul ție-ți zic, scoală-te! Indemnuri creștinești pentru tineretul de azi. Vol. II. Ed. Librăriei Arhiepiscopale, Sibiu, 1935. Pp. 112. Lei 50.

Cateheze ținute de fostul iscusit profesor la Brașov, în scop de a sădi în sufletele tinerești virtuțile propoveduite în învățăturile Mântuitorului. Carte potrivită și pentru premii școlare.

Istoria luptelor naționale dinainte de războiul întregitor de neam îi va fixa locul de onoare ca luptător cu condeiul și cu spada, în galeria aleșilor neamului — dela slujba de gazetar la Arad, dela peripețiile de prizonier în îndepărtata Siberie, apoi ca voluntar în armata română și luptele dela Turtucaia și până la participarea în ziua de 1 Decembrie 1918 la Alba-Iulia — ca să sigileze pentru totdeauna cu reprezentanții națiunii aceea ce a câștigat și cu sângele și oasele sale ca jertfă pe altarul neamului și al patriei întregite.

Pentru astfel de oameni se cer două vieți, nu una și aceea depănată numai până în floarea bărbăției, ca să-și poată da întregul surplus de viață, de energie și de curată jertfă pentru binele tuturor.

Educațiunea, sângele, moștenirea și tradiția îl chemau acum în „relele păcii” pe un alt front de luptă, căci un neam pierde dacă nu are și nu-și fixează după vremuri un nou ideal. Noul ideal e redeschimbarea conștiinței și a ideii naționale, — în slujba noului crez era un convins apostol și un purtător de cuvânt și de steag.

Când căminul familiar surădea de fericire cu adânc îndurerata tovarășă de viață, nemângâiata văduvă Elisabeta Odorescu, cu odraslele ce se ridicau spre bucuria părinților, Anița și Ruxandra, atunci un nor negru prevestitor de furtună se deslănțuie cu furie asupra casei care pustiie a rămas!

La vârsta de 24 de ani scria iubitul nostru prieten: „că nu-i mai omenesc decât să mori pe câmpul de luptă”, — și de fapt pe un astfel de câmp de luptă ce se desfășoară astăzi, ai căzut și Tu, făcându-ți datoria pe aceeași linie din trecut —

până când sufletul tău, pentru că plăcut era Domnului, s'a grăbit să-l scoată din mijlocul răutății.

Dar soarele e spre asfințit și țărâna primitoare își cere partea sa.

Umbra din apropiere a „moșnegilor albiți de zile negre... umbra stielnică a bălăii dascălăte”... te cheamă să te odihnești la sânul lor.

Prea Sfințite Părinte, — credinciosul fiu al bisericii noastre te roagă prin rostul meu să-l însoțești pe drumul veșniciei cu arhierescă binecuvântare.

Iubită mamă, oțelită în dureri, soție fiice, frate, sorioară, cumnați, cumnate și nepoți, nepoate — după obiceiul creștinesc dați-i sărutarea cea mai de pe urmă, căci iasă din rudenie sa și de groapă se apropie, — vă mulțumește pentru toată dragostea voastră rugându-vă să-i păstrați amintirea. Un ultim adio zicându-vă cu cuvintele poetului Octavian:

De-oi muri la primăvară,
Să mă plângeți, tu și mama,
Amândouă să mă plângeți
Și să vă cerniți năframa.

Iubite rudeni, prieteni, tovarăși de idei și de luptă, iubiți consăteni și toți cari nu ați pregetat să veniți până la mormântul lui de veci, — vă exprimă prin rostul meu adâncă sa mulțumită.

Doamne, care în a ta înțelepciune ai chemat pe robul Tău Eugen în floarea vieții, — primește sufletul lui de erou în grădina unde florile niciodată nu se ofilesc și-l născună după vrednicie cu cununa dreptății. Amin.